

PAKOLAINEN

Pakolaiset tarvitsevat kansainvälistä suojelua, koska heidän henkensä, vapautensa ja koskemattomuutensa on vaarassa kotimaassa. Heitä vainotaan esimerkiksi heidän rotunsa, kansallisuutensa, uskontonsa tai poliittisen mielipiteensä vuoksi.

Pakolainen voi saada suojelua joko kiintiöpakolaisena YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n kautta tai menemällä toiseen maahan itsenäisesti hakemaan turvapaikkaa. Kiintiöpakolaisen saavuttua suomeen, hänellä on jo pakolaistatus ja hänelle on osoitettu kuntapaikka. Suurin osa turvapaikanhakijoista odottaa siis päätöstä vastaanottokeskuksessa (VOK) ja vasta saadessaan myönteisen päätöksen, hän on pakolainen. Turvapaikanhakija vastaanotto keskuksessa ja kiintiöpakolainen ovat erilaisessa asemassa.

TURVAPAIKANHAKIJA JA KIINTIÖPAKOLAINEN

TURVAPAIKANHAKIJA on tullut maahan itsenäisesti ja hakee turvaa maasta. Turvapaikanhakijalle voidaan myöntää oleskelulupa, jolloin hänestä vasta tulee pakolainen.

KIINTIÖPAKOLAINEN on kotimaastaan lähtenyt toiseen maahan, johon hän ei kuitenkaan voi pysyvästi jäädä asumaan ja hänet sijoitetaan kolmanteen maahan, niin sanotusta pakolaiskiintiöstä. Suomessa pakolaiskiintiö nostettiin väliaikaisesti 1050:een, mutta laskettiin vuonna 2016, takaisin 750:een.

KIINTIÖPAKOLAISEN VALINTA

Suomen eduskunta päättää, montako kiintiöpakolaista Suomeen otetaan vuosittain. Sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ulkoministeriö valmistelevat esityksen, mitä kansalaisuuksia ja miltä alueelta kiintiöpakolaisia otetaan. Esitys tehdään YK:n pakolaisjärjestön antaman kartoituksen pohjalta. Maahanmuuttovirasto kokoaa valintaryhmän, johon kuuluu myös ELY- keskus ja kunnan edustaja, kun valitaan kuntapaikkaa. Kiintiöpakolaiset valitaan papereiden perusteella tai haastattelumatkalla pakolaisten oleskelumaahan. Valinnan jälkeen maahanmuuttovirasto pyytää lausunnon suojelupoliisilta (SUPO) esitetyistä pakolaisista.

Kiintiöpakolaisen valinta on monivaiheinen ja voi kestää kuukausia.

Kuntapaikan osoittaminen kiintiöpakolaiselle edellyttää ajantasaista kotouttamisohjelmaa kunnalta ja sopimusta ELY- keskuksen kanssa.

Tärkeää on myös, että valinnalla ei yleiseen järjestykseen tai turvallisuuteen, kansanterveyteen tai kansainvälisiin suhteisiin liittyviä esteitä. Valinnalla ei myöskään saa olla maahantuloa koskevien säännösten kiertäminen.

Vetelissä olevat ja tulevat pakolaiset ovat KIINTIÖPAKOLAISIA.

MITÄ KORVAUKSIA KUNTA SAA KIINTIÖPAKOLAISISTA?

Kiintiöpakolaiset maksavat elämiseen ja asumiseen kuuluvat kustannukset itse, aivan kuten muutkin veteliläiset. Kulttuuri, kieli ja tavat ovat täällä erilaisia kuin pakolaisten kotimaassa ja luonnollisesti he tarvitsevat apua kotoutumiseen. Tässä valtio tulee avuksi ja korvaa kotoutumisesta johtuvat kustannukset.

Kunnat on kotoutumislain mukaisesti oikeutettuja valtion maksamiin korvauksiin kotoutumispalveluiden järjestämisestä. Korvaukset jakautuvat laskennallisiin korvauksiin sekä toteutuneiden kulujen mukaan maksettaviin korvauksiin.

Kunta saa laskennallista korvausta jokaisesta vastaanotetusta henkilöstä.

- 2300€/vuosi yli 7-vuotiaista ja sitä vanhemmista
- 6845€/vuosi alle 7-vuotiaista.

Korvausaika kiintiöpakolaisista on 4 vuotta ja turvapaikkamenettelyn kautta tulleille 3 vuotta.

Toteutuneita kustannuksia ovat mm.

- sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset
- tulkkaus- ja käännöspalvelut

Toteutuneiden kustannusten mukaan kunnalle korvataan myös TOIMEENTULOSTA aiheutuneet kustannukset.

VALTIONOSUJEDET

Kunnan maahanmuuttajataustaisen väestön osuus vaikuttaa kunnan valtionosuuden määrään, ja se lasketaan vieraskielisyys kertoimella. Valtio maksaa myös opetuksen järjestäjälle kotikuntakorvauksen, joka ensimmäisenä vuonna on korotettua valtionosuutta. Jatkossa pakolaisista saatava korvaus on sama kuin muistakin oppivelvollisuusikäisistä.

KUKA MAKSAA KORVAUKSET KIINTIÖPAKOLAISISTA?

- Eduskunta on tehnyt päätöksen 750 kiintiöpakolaisen ottamisesta Suomeen. Pakolaiset tulevat asumaan jossakin päin Suomea. Nyt on kysymys siitä, mikä kunta tai kaupunki luottaa siihen, että osaa kotoutumisen niin, että hyöty on niin pakolaisille kuin kuntalaisille. Kaikki veronmaksajat osallistuvat kustannuksiin. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka kiintiöpakolaiset sijoitetaan Juupajoelle tai Kemijärvelle, veteliläiset maksavat siitä yhtä paljon kuin kyseiset paikkakunnat. Ero on siinä, etteivät veteliläiset voi vaikuttaa kotoutumisen onnistumiseen, eikä saa valtion osoittamia tukia kiintiöpakolaisista kotoutumisesta.

Miten voi osallistua vapaaehtoistoimintaan?

- Vapaaehtoistoiminnan keskeisenä on pakolaisten kotoutuminen ja tuleminen osaksi yhteisöä. Pakolaisille on tärkeää suomen kielen oppiminen. Suomalaisen kulttuurin, tapojen ja elämäntyylin ymmärrettäväksi tekeminen pakolaisille. Yhtä tärkeää on myös veteliläisille ymmärtää samat asiat pakolaisista. Parhaiten toimintaan pääsee mukaan, ottamalla yhteys kotoutumisohjaajaan tai henkilöön, joka on jo vapaaehtoistoiminnassa mukana.

Pakolaisilla ei ole tullessaan rahaa, joten mistä huonekalut, keittiökalusteet ym.?

- Pakolaiset saavat kaikki lahjoituksena veteliläisiltä, mutta myös ympäristökunnista. Vain sellainen, jota ei saada lahjoituksena ja joka on välttämätön (pyykinpesukone), ostetaan valtion saamista kuntakorvauksista.

Miten voi antaa lahjoituksia pakolaisille?

- parhaiten se toimii, ottamalla yhteys kotoutumisohjaajaan. Vapaaehtoiset myös tuntevat pakolaisten tarpeet ja vievät lahjoitukset suoraan pakolaisille.